

## BESLUT

meddelat av Riksidrottsnämnden den 8 mars 1996 i ärende nr 933/95-14.

Anmäld part: Djurgårdens IF FF.

- - - - -

1. Den 25 september 1995 med början kl. 19 spelades i Allsvenskan, herrar, en fotbollsmatch på Stockholms Stadion mellan Djurgårdens IF FF (DIF) och Hammarby IF (HIF). Som matchkontrollant tjänstgjorde Bruno Nyberg.

I en skrift som efter matchen inkom till Svenska Fotbollförbundet anmälde Nyberg följande. Vid genomgång av arenan matchdagen kl. 17.15 verkade allt mycket bra organiserat, och de extra staket som anordnats vid respektive supporterläktare och mellan de olika insläppen verkade också tillförlitliga. Några minuter före avspark kom de första bengaliska eldarna, cirka 20-30 stycken. Därefter följde ett antal smatterband som kastades på löparbanan. Detta hände vid DIF:s supporterläktare. I 46:e minuten - DIF gjorde då 1-0 - kom från samma läktare en raket, två-tre bengaliska eldar, fyra-fem smatterband och en rätt kraftig smäll. Under matchens gång fanns det vissa tendenser från HIF:s supportrar att hänga på och bearbeta ett stängsel som fanns mot planen. När matchen var slut vädjade DIF till sina supportrar att stanna kvar i cirka 25 minuter för att under tiden kunna evakuera HIF:s supportrar. Detta blev inte helt friktionsfritt utan ett antal HIF-supportrar bröt ned staketet, hoppade över och in på plan. Samtidigt hoppade även ett antal DIF-supportrar över för att möta HIF-supportrarna. Som tur var kom spelare och polis in på planen och fick tillbaka vederbörande på sina platser. I detta sammanhang började HIF-supportrarna att tända eld på en pappershög. Elden blev kraftig liksom rökutvecklingen. Då kom ett antal poliser och rensade läktaren samt släckte elden.

I förklaring till Fotbollförbundet anförde DIF: I förberedelserna inför matchen fick DIF ett "tillståndskrav" av polisen sedan matchrisken diskuterats mellan

Fotbollförbundet, polisen, DIF, HIF, arenaägaren samt representanter för supporterklubben. Detta krav uppfyllades av båda föreningarna. Representanter för både DIF och Fotbollförbundet påtalade för polisen de ökade supporteraktiviteterna och risken med desamma vilka sedermera ledde till supporterinvasion från HIF-klacken. Påstötningarna till polisen resulterade i en alltför sen respons och först sedan båda klackarna befann sig på innerplan (15 minuter efter matchens slut) genomförde polisen aktiviteter. Detta var den enda match dittills i allsvenskan 1995 då det inte fanns polis inne på arenan. Utanför denna fanns 240 poliser. Innan polisen ingrep försökte matchvärdar, publikvärdar, spelare och ledare att stävja bråket.

I beslut den 8 november 1995 förpliktade Fotbollförbundet, med stöd av 14 kap. 2 § 16. Riksidrottsförbundets (RF) stadgar, DIF att böta 100.000 kr.

DIF har överklagat beslutet hos Riksidrottsnämnden med yrkande att bötesstraffet skall undanröjas. DIF har anfört: Planeringen inför den aktuella matchen var mycket noggrann. Inte mindre än fyra planeringsmöten avhölls. I dessa deltog representanter för föreningarna, supporterklubbarna, Fotbollförbundet, Projekt Bättre Supporterkultur, vaktbolag, Stadion och polisen. Under förberedelserna för matchen visiterade föreskriven mängd vakter de båda ståplatssektionerna samt de extra staket som avgränsade de olika sektionerna inom Stadion. Vidare skedde planering för evakuering av Stadion. Arrangemangen före och under matchen avlöpste mycket väl, bortsett från de pyrotekniska inslag som förekom trots omfattande visitering av all ståplatspublik. Inte en enda polis - förutom "matchchefen" och hans närmaste man - fanns på innerplanen under matchen eller vid matchens slut. Omkring 20 minuter före full tid påpekade DIF:s arrangemangsansvarige, Owe Svensson, för polisens insatschef att HIF-klacken höll på att montera ner de staket som var uppsatta för tillfället och som avskilde ståplatssektionerna från innerplanen. Svensson fick då till svar att DIF var ansvarig för ordningen inne på Stadion. Samma svar fick Fotbollförbundets Rune Nilsson då han omkring tio minuter före slutet gjorde en liknande anmärkning med tillägget att delar av HIF-klacken dragit upp halsdukar över munnen och näsan samt dragit upp s.k. munkkåpor över huvudet, d.v.s. förberedde stormning av plan. Att inte ingripa var ett felaktigt beslut av polisen. DIF var som arrangör ansvarig för god ordning och för matcharrangemanget, men det ålåg polismyndigheten att upprätthålla ordningen vid den offentliga tillställningen, även om det hade inneburit att polisen haft att gå in på arenan. När matchen var slut stormade HIF-supportrar in på plan men motades tillbaka av bl.a. HIF-spelare och HIF:s matchvärdar. När sedan HIF-klacken en andra gång stormade in rusade även medlemmar ur DIF-klacken in på planen, varefter de båda klackarna konfronterades med varandra. Det tog 22 minuter efter den första stormningen innan polisen kom in på Stadion. Sedan klackarna drivits tillbaka till sina läktare försökte HIF-supportrarna sätta eld på en DIF-docka som de hade med sig. Den konfrontation som skedde på innerplan var inte tillnärmelsevis att jämföra med de "upplopp" som förekom på Söderstadion 1993 och som föranledde böter för HIF med 40.000 kr och för DIF med 25.000 kr.

DIF har sammanfattningsvis anfört: DIF har i arrangemanget visat stort ansvar och till fullo gjort vad som ankommer på föreningen. Om polis funnits på plats och fullgjort sina åligganden hade bråket kunnat undvikas. DIF kan inte lastas för skeendena och skall därför inte heller bötfällas. Om DIF skall bötfällas skall böterna understiga det belopp som HIF ådömts. Det är svårt att förstå varför DIF fått dubbla bötesbeloppet i förhållande till HIF när HIF:s supportrar stormade planen två gånger medan DIF-supportrarna inte rusade in på planen mer än vid ett tillfälle, detta som svar på HIF-supportrarnas andra provokation. Om DIF skall bötfällas för bengaliska eldar och raketer skall bestraffning ske enligt Fotbollförbundets reglemente. När så inte skett är Riksidrottsnämnden förhindrad att påföra DIF straff enligt reglementets bestämmelser.

Sedan Riksidrottsnämnden beslutat inhämta yttrande från Fotbollförbundet har förbundet anfört följande. Matchen har varit av s.k. högriskkaraktär. Det har därför ålegat DIF att vidta alla tänkbara åtgärder till undvikande av att otillåtna föremål fördes in på arenan och att supportrar kunde beträda planen. Förbundet har funnit att DIF, med anledning av att betydande mängder pyrotekniska föremål tagits in på supporterläktaren, visat prov på uppenbara och allvarliga brister i fråga om den visiteringsskyldighet som åvilat föreningen. Varje antändning av pyrotekniska pjäser innebär avsevärda risker för allvarliga personskador. En person fick behandlas av Röda Kors-personal, sedan han fått splitter från ett s.k. smatterband. Förbundet har vidare funnit att DIF vidtagit undermåliga åtgärder för att förhindra supportrar att ta sig in på arenan. Att händelseutvecklingen blev som den blev - polis och spelare lyckades förhindra allvarliga konfrontationer mellan supportergrupperna - saknar betydelse för förbundets prövning av bristerna i arrangörsansvaret. Sammanfattningsvis gör förbundet gällande att DIF visat sådana allvarliga brister i sitt arrangörsansvar att bötesbeloppet skall stå fast.

### **Riksidrottsnämndens bedömning.**

DIF har inte ifrågasatt riktigheten av Nybergs uppgifter. Riksidrottsnämnden har därför att utgå ifrån att det har tillgått så som Nyberg har anfört.

I punkt 17 i Reglemente för förbundsserierna spelåret 1995 stadgas att arrangerande förening är ansvarig för bl.a. sina supportrars uppförande i samband med och under match. Så som föreskriften är utformad innebär den att ett så gott som strikt ansvar åvilar en arrangerande förening bl.a. för sina supportrars uppförande. Riksidrottsnämnden har vid sin bedömning av DIF:s ansvar för vad som förevarit att utgå från att sådant ansvar åvilar föreningen.

Ifrågavarande match har varit en s.k. högriskmatch. Det har därför ålegat föreningen, till fullgörande av de skyldigheter som åvilar den enligt nämnda bestämmelse, att vidta omfattande åtgärder i förebyggande syfte. Åtgärder har visserligen vidtagits men dessa har varit otillräckliga, inte minst med hänsyn till att allvarliga ordningsstörningar med stor sannolikhet kunde förväntas; HIF har i ett annat ärende hos Riksidrottsnämnden upplyst att föreningen bedömt riskerna för ordningsstörningar som så betydande att HIF motsatte sig att spela

matchen på Stadion. DIF har följaktligen brustit i det ansvar som åvilat föreningen enligt nämnda bestämmelse. Föreningen har därför - oavsett om en del av ordningsstörningarna kunnat förhindras genom ett tidigare ingripande från polisens sida - gjort sig skyldig till förseelse enligt 14 kap. 2 § 16. RF:s stadgar.

2. Den 16 oktober 1995 spelades i Allsvenskan, herrar, en fotbollsmatch på Gamla Ullevi mellan IFK Göteborg (IFK) och Djurgårdens IF FF (DIF). Som matchkontrollant tjänstgjorde Matts Sjöström.

I en efter matchen till Fotbollförbundet inkommen anmälan mot DIF:s supportrar anförde Sjöström: Vid matchstart kastades från DIF-supportrarnas sektion ett knallskott mot planen. Detonationen var mycket kraftig men inget omedelbart faromoment förelåg. I 22:a minuten kastades ytterligare ett knallskott mot planen, vilket även det hade en mycket kraftig detonation till följd. I 65:e minuten, i samband med att IFK gjorde 2-0, avfyrades en raket från DIF-supportrarna mot sittplatspubliken rakt bakom. Raketen slog ner bland barn. Den orsakade dock ingen öppen eld utan bara mindre brännskador på kläder. Flera på sittplatsläktaren fick evakueras av polis och flera lämnade matchen av rädsla. Av polisen fick Sjöström veta att DIF-supportrarna hade blivit provocerade av sittplatspubliken genom att olika föremål hade kastats i huvudet på dem.

I förklaring till Fotbollförbundet anförde DIF att föreningen inte hade några kommentarer men ville påpeka att den i efterhand informerats om att en "oorganiserad" resa genomförts, i vilken föreningens s.k. "onda" supportrar (cirka 20-30) tog sig till Göteborg.

I beslut den 8 november 1995 förpliktade Fotbollförbundet, med stöd av 14 kap. 2 § 16. RF:s stadgar, DIF att böta 20.000 kr.

DIF har överklagat beslutet hos Riksidrottsnämnden med yrkande i första hand att bötesstraffet skall undanröjas och, i andra hand, att bötesbeloppet skall begränsas till den maximala straffavgiften i Fotbollförbundets reglemente, d.v.s. 10.000 kr.

Sedan Riksidrottsnämnden beslutat inhämta yttrande från Fotbollförbundet har förbundet anført: Varje antändning av pyrotekniska pjäser innebär avsevärda risker för allvarliga personskador, genom brandfara i fråga om klädesplagg samt träffskador av framför allt raketer. Mindre brännskador har också uppkommit på klädesplagg och raketen synes medvetet ha riktats mot sittplatsläktaren där bl.a. barn vistats. DIF har i sådan grad brustit i sina skyldigheter att straffavgift inte är en tillräcklig påföljd.

### **Riksidrottsnämndens bedömning.**

DIF har inte ifrågasatt riktigheten av Sjöströms uppgifter. Riksidrottsnämnden har därför att utgå ifrån att det har tillgått så som Sjöström har anført.

I punkt 18 i Reglemente för förbundsserierna spelåret 1995 stadgas att gästande förening är ansvarig för bl.a. sina supportrars uppförande i samband med och under match. Så som föreskriften är utformad innebär den att ett så gott som strikt ansvar åvilar gästande förening för sina supportrars uppförande. Riksidrottsnämnden har vid sin bedömning av DIF:s ansvar för vad som före varit under matchen i Göteborg att utgå från att sådant ansvar åvilar föreningen.

Med hänsyn till det anförda och då DIF inte ens påstått att föreningen vidtagit några åtgärder för att hindra sina supportrar att uppträda på sätt som skedde kan DIF inte undgå ansvar enligt den av Fotbollförbundet återopade bestämmelsen i RF:s stagar. Att supportrarna - som utredningen ger vid handen - blivit utsatta för provokationer ger inte anledning till annan bedömning.

3. Den 28 oktober 1995 med början kl. 14 spelades i Allsvenskan, herrar, en fotbollsmatch på Stockholms Stadion mellan Djurgårdens IF FF (DIF) och Halmstads BK (HBK). Som domare tjänstgjorde Anders Frisk. Matchkontrollant var Bruno Nyberg.

I en skrift som efter matchen inkom till Fotbollförbundet anmälde Nyberg följande. Efter genomgång av arenan kl. 13 kunde han konstatera att någon visitering inte förekom, då matchen inte räknades som någon riskmatch. Efter fem minuter gjorde HBK 1-0, varvid DIF-spelarna blev mycket uppretade eftersom de ansåg att bollen varit över kortlinjen. Även DIF-supportrarna hängde på och var aggressiva. De började därefter trakassera domaren. Vid en frispark i nionde minuten framför supporterläktaren rusade några av hemmasupportrarna in på planen. En av dem hoppade på Frisk bakifrån så att denne föll till marken. Några av DIF-spelarna övermannade gärningsmannen som därefter togs om hand av polis. Matchen fortsatte då Frisk uppfattade vad som inträffat som en enskild händelse. I halvtidspausen ställde Frisk som villkor för att matchen skulle fortsätta att kravallpolis och polishundar skulle finnas framför supporterläktaren. Detta genomfördes också. I den 65:e minuten fick DIF-målvakten rött kort för frilägesutvisning när han drog ner en HBK-spelare. Detta blev för mycket för DIF-klacken som började kasta in föremål på linjemännen och spelarna. Frisk beslöt då att lämna planen tillsammans med lagen. För fortsatt spel uppställde Frisk villkoret att polisen skulle utrymma supporterläktaren. Då detta inte ansågs möjligt beslöt Frisk att bryta matchen.

I förklaring till Fotbollförbundet anförde DIF: Den aktuella matchen bedömdes av DIF som en vanlig match och alltså inte som en s.k. riskmatch. Bevakning skedde också som vid en vanlig match, d.v.s. av cirka 30 matchvärdar och 30-40 poliser utanför arenan. Ursprunget till händelsen i den nionde minuten var spelar- och publikreaktioner på ett antal domslut. Då sprang tre supportrar, av vilka ingen var medlem i Blue Saints eller DIF, in på arenan. Av dessa tog sig en in på planen och attackerade domaren. De andra två stoppades av DIF:s matchvärdar. Den s.k. supportern på planen övermannades av spelare och matchvärdar, togs från planen av matchvärdar och överlämnades till polisen. I halvtid beslöts att förstärka bevakningen med hjälp av polis. 30-40 poliser för-

stärkte sedan bevakningen av klacken under resten av matchen. När hotbilden ökade uppmanade DIF, via speakern, sina supportrar att iaktta lugn och besinning. Detta var i mitten av andra halvlek. Någon stund senare avbröt domaren matchen för att utrymma sektorn där klacken stod. Då polisen förklarade att detta var omöjligt bröt domaren matchen. - Hotbilden bestod av aggressiva hejaramsor och beteenden och av att föremål kastades ut på arenan. Bland föremålen fanns stenar, flaskor och snusdosor samt, enligt vad som påstås, järnrör. Järnrör hade troligen kunnat undvikas vid visitation. Om sådan genomförts kunde antalet föremål som kastades in på arenan ha minskats.

I beslut den 8 november 1995 förpliktade Fotbollförbundet, med stöd av 14 kap. 2 § 13. och 16. RF:s stadgar, DIF att böta 250.000 kr.

DIF har överklagat beslutet hos Riksidrottsnämnden och anför: Enighet rådde mellan Svensson, representanter för polisen och Nyberg om att den aktuella matchen inte var en riskmatch. Efter paus kom kravallutrustad polis in på Stadion och ställde upp framför ståplatsläktaren. DIF tog sålunda arrangörsansvaret och vidtog med polisens hjälp åtgärder i syfte att förhindra en upprepning av den händelse som inträffat under den första halvleken. Här agerade polisen följaktligen på ett annat sätt än under matchen mot HIF. Efter frilägesutvisningen av DIF:s målvakt kastade ståplatspublik in föremål på planen. Erfarenhet säger att en aldrig så noggrann visitation är hundra procentig. Visitation hade därför inte kunnat hindra - möjligen lindra - denna senare incident. Polisens besked om svårigheter att utrymma endast denna ståplatssektion fick till följd att matchen bröts. Det finns anledning att även här betona DIF:s arrangörsansvar. DIF accepterade förlusten och missade härigenom chansen att nå spel i Europa hellre än att ytterligare tråkigheter skulle inträffa. På så sätt visades i högsta grad ansvar för situationen. DIF vidgår att föreningen i den aktuella matchen brutit mot Fotbollförbundets bestämmelser till skada för fotbollen men hemställer att Riksidrottsnämnden skall pröva böternas storlek. Vid bestämmande av bötesbeloppet måste hänsyn tas till att den som gjorde sig skyldig till övergreppet mot domaren inte var organiserad medlem, varför det extra ansvar som följer härav inte kan läggas DIF till last.

Sedan Riksidrottsnämnden beslutat inhämta yttrande från Fotbollförbundet har förbundet anför: DIF har vidtagit undermåliga åtgärder för att förhindra att supportrar skulle kunna ta sig in på arenan. DIF:s supportrar kastade in diverse farliga föremål mot linjedomare och spelare. DIF har således brutit även i sin skyldighet att se till att inga lösa föremål kunnat tas in på arenan respektive funnits tillgängliga inom arenan för att användas i angivet syfte. På grund av den mycket omfattande negativa uppmärksamhet som saken fått i media har genom vad som förevarit även idrottens anseende skadats.

### **Riksidrottsnämndens bedömning.**

DIF har inte ifrågasatt riktigheten av Nybergs uppgifter. Riksidrottsnämnden har därför att utgå ifrån att det har tillgått så som Nyberg har anför.

Som arrangerande förening har DIF - såsom ovan anförts - haft ansvar för sina supportrars uppförande. Också den person som gjort sig skyldig till övergreppet mot domaren är att betrakta som supporter, även om han inte varit medlem i vare sig DIF eller Blue Saints.

Som DIF vidgått har föreningen brutit mot Fotbollförbundets bestämmelser vad gäller den aktuella matchen. DIF har därigenom också överträtt 14 kap. 2 § 16. RF:s stadgar.

Vad som förevarit har skadat idrottens anseende. Som Fotbollförbundet funnit har DIF därför gjort sig skyldig även till förseelse mot 14 kap. 2 § 13. RF:s stadgar.

-

I påföljdsfrågan har DIF anfört: Enligt 14 kap. 7 § sista stycket RF:s stadgar skall en gemensam påföljd ådömas om någon samtidigt skall bestraffas för flera förseelser. Så har inte skett i förevarande fall. Då gemensam påföljd utdöms kan bötesstraffet inte bli högre än det högsta bötesbelopp som finns angivet i Fotbollförbundets stadgar, 250.000 kr. Vid bestämmande av bötesbeloppets storlek bör hänsyn även tas till de konsekvenser för föreningens ekonomi som följer av att den dömts att spela utan publik i två hemmamatcher.

Fotbollförbundet har genmält: Enligt förbundets mening skall den nämnda bestämmelsen så förstås att en gemensam påföljd skall utdömas om en och samma "anmälan innehåller flera förseelser" eller om flera olika anmälningar gjorts om en och samma förseelse. Om däremot flera olika anmälningar före ligger avseende olika förseelser har bestraffningsorganet frihet att handlägga och besluta i varje ärende för sig.

### **Riksidrottsnämndens bedömning.**

Som Fotbollförbundet funnit skall DIF:s förseelser bestraffas med böter.

I 14 kap. 7 § sista stycket RF:s stadgar föreskrivs att gemensam påföljd skall ådömas om någon samtidigt skall bestraffas för flera förseelser.

Hos Fotbollförbundet har förseelserna tagits upp till bestraffning samtidigt, nämligen vid ett sammanträde den 8 november 1995. På grund av innehållet i sistnämnda bestämmelse hade förbundet då bort bestämma en gemensam påföljd för samtliga förseelser. Det ankommer nu på Riksidrottsnämnden att göra det. Den nyssnämnda föreskriften, jämförd med 41 § Fotbollförbundets stadgar, medför att ett högre bötesbelopp än 250.000 kr inte kan komma i fråga.

Trots att det finns anledning att med kraft ingripa mot företeelser av det slag som är aktuella i ärendet talar i förevarande fall vissa omständigheter emot att ådöma DIF det maximala bötesstraffet. Sålunda fanns enligt vad som fram-

kommit inte skäl att betrakta matchen DIF-HBK som en riskmatch och det är därför i viss mån förklarligt att DIF inför matchen inte gav säkerhetsfrågorna högsta prioritet. Vidare bör beaktas svårigheterna att gardera sig för en så helt oförutsedd händelse som att en åskådare skulle springa in på planen och gå till angrepp mot domaren.

Mot bakgrund av det anförda och med beaktande av Riksidrottsnämndens tidigare praxis i ärenden av förevarande slag finner Riksidrottsnämnden att bötesstraffet för DIF:s påtalade förseelser vid de tre matcherna skäligen bör bestämmas till 200.000 kr.

Riksidrottsnämnden ändrar på så sätt de överklagade besluten att DIF förpliktas att böta tvåhundratusen (200.000) kr. Böterna skall betalas senast den 9 april 1996.

Riksidrottsnämndens beslut får inte överklagas.

På Riksidrottsnämndens vägnar

Ove Lindh

/Lars Hoff



I avgörandet har deltagit Ove Lindh, ordförande, samt Gustaf Lindstedt, Eva Murelius och Olle Nyström. Enhälligt.

Sekreterare och föredragande: Lars Hoff.